

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชน ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชน
ในตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์¹

The Participation in Community Management that Affects the Performance of
Community Leaders in Wang Tha Dee Subdistrict, Nong Phai District,
Phetchabun Province

อรพรรณ ทองช่วง²

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนในตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนในตำบลวังท่าดี 2) เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนในตำบลวังท่าดี 3) เพื่อศึกษาปัจจัยประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนในตำบลวังท่าดี ซึ่งการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการศึกษาเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างคือ ประชากรในตำบลวังท่าดีจำนวน 360 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานและรายงานผลด้วยสถิติเชิงอนุมาน โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนในตำบลวังท่าดี โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนในตำบลวังท่าดี ไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีส่วนร่วมมากที่สุดในการร่วมติดตามและประเมินผล รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติงาน การร่วมรับผลประโยชน์ และการร่วมตัดสินใจ ตามลำดับ และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนนั้น ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนในตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ในด้านความเร็วทันเวลา ด้านปริมาณงาน ด้านความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากร และด้านคุณภาพงาน อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ โดยมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม/การบริหารจัดการชุมชน/ประสิทธิผล

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการค้นคว้าอิสระ เรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนในตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

² นักศึกษาปริญญาโท โครงการทวิปริญญาโท หลักสูตรทวิปริญญาโททางรัฐประศาสนศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Abstract

The objectives of the research were 1) to study personal factors affecting the effectiveness of community leaders in Wang Tha Dee sub-district 2) to study participation factors in community management effecting the community leaders' performance in Wang Tha Dee Subdistrict and 3) to study the factors of effectiveness in community leaders' performance in Wang Tha Dee Subdistrict. The sample of the quantitative research were 360 people who lived in Wang Tha Dee subdistrict. The data were collected using questionnaires and analyzed by descriptive statistics such as percentage, mean, standard deviation. The hypotheses testing was reported with the inferential statistics using the relationship between the participation in community management and the community leaders' performance using Pearson's correlation coefficient.

The results showed that the factors for participation in community management related to the effectiveness of community leaders' performance in Wang Tha Dee sub-district. The community respectively involved in monitoring and evaluating, working, benefiting, making decision. The participation in community management affected the community leaders' performance in Wang Tha Dee Subdistrict in term of time, quantity, cost-effective and quality respectively at a high level of positive correlation.

Keywords : Participation, Community , Effectiven

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

หากจะกล่าวถึง การบริหารจัดการชุมชน นั้น จากที่ทราบกันดีว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคม มักอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ไม่อยู่อย่างโดดเดี่ยว การอยู่รวมกันเป็นกลุ่มของมนุษย์อาจมีได้หลายลักษณะ ซึ่งเรียกกันว่า ครอบครั้ว กลุ่มคน ชุมชน เผ่าพันธุ์ สังคม และประเทศ ตามแต่ขนาดและสภาพแวดล้อมของชุมชนนั้นๆ เมื่อมีการอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ในแต่ละกลุ่มจะต้องมีผู้นำกลุ่ม รวมทั้งมีแนวทางหรือวิธีการควบคุมดูแล มีกฎ กติกา ที่ในใช้กันภายในกลุ่ม โดยมีผู้นำชุมชน ทั้งที่เป็นผู้นำที่เป็นทางการและผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ผู้นำชุมชนที่เป็นทางการในทางชุมชนยกตัวอย่าง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่มาจากการประชาคมคัดเลือก เพื่อกำกับดูแล บริหารชุมชนให้เป็นไปตามแนวทางของชุมชนนั้นๆ ส่วนผู้นำที่ไม่เป็นทางการ เช่น ผู้นำทางความคิด ผู้นำทางความเชื่อ ศาสนา วัฒนธรรม จะเกิดจากการยอมรับของคนในชุมชนเอง ซึ่งผู้นำในที่นี่ก็ไม่ต่างจากผู้นำกลุ่มขนาดใหญ่ เช่น ในระดับประเทศของภาครัฐ หรือในองค์กรที่จะเรียกว่า กันว่า “ผู้บริหาร” ขณะที่การควบคุมดูแลกันภายในกลุ่มนั้น เรียกว่า การบริหาร หรือการบริหารราชการ ในส่วนของชุมชนเราก็สามารถเรียกผู้นำชุมชนว่าเป็นผู้บริหารชุมชนได้อีกทางหนึ่ง

การบริหารจัดการชุมชน จึงเป็นกระบวนการที่ผู้นำชุมชนต้องบริหารจัดการให้บรรลุเป้าหมายของชุมชนนั้นๆ รวมทั้งต้องสอดคล้องกับนโยบายภาครัฐ โดยอาศัยการดำเนินงานของผู้นำในชุมชนร่วมกับประชาชน การมีส่วนร่วมทั้งจากประชาชนในชุมชน กลุ่มองค์กร และเครือข่ายชุมชนในทุกภาคส่วน เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ วางแผน ดำเนินการตามแผนชุมชน เพื่อการพัฒนาชุมชนและการขับเคลื่อนกิจกรรมชุมชน หรือ โครงการตามนโยบายภาครัฐ ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติให้บรรลุวัตถุประสงค์ และสร้างความเข้มแข็งชุมชน ภายใต้สถานการณ์ในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อ รวมทั้งการเข้ามาของเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ที่เข้ามามีบทบาทพร้อมกับวัฒนธรรมของชาติตะวันตก ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในหลายๆ ด้าน ซึ่งการบริหารจัดการชุมชนที่ดีนั้น จะส่งผลให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง มีภูมิคุ้มกันตนเอง สามารถอยู่รอดได้ในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะปัจจุบันที่เกิดสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ตั้งแต่ปลายปี 2562 และรุนแรงขยายวงกว้างไปทั่วโลก สถานการณ์การแพร่ระบาดครั้งนี้ ส่งผลกระทบต่อสังคมโลกรวมทั้งในสังคมไทยในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ เป็นภาวะวิกฤตซ้อนวิกฤต ต้องเร่งแก้ปัญหาโดยด่วน จึงทำให้ทางภาครัฐได้มีมาตรการต่างๆ ออกมามากมาย เพื่อหยุดยั้งการแพร่ระบาด เช่น จำกัดการเดินทาง ปิดสถานที่ที่มีการรวมกลุ่มคนจำนวนมาก การเว้นระยะห่างทางสังคม การเน้นการปฏิบัติส่วนบุคคล การรักษาสุขภาวะอนามัย และฟื้นฟูผลกระทบจากวิกฤตการณ์นี้ แต่ทั้งนี้ เป็นที่ทราบกันดีว่าประเทศไทยเป็นสังคมที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ความใกล้ชิดกัน มีกิจกรรมทำร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันอยู่เสมอ จากสถานการณ์โรคระบาดทำให้วิถีชีวิตเดิมต้องเปลี่ยนแปลงไป การทำกิจกรรมในชุมชน การพัฒนาชุมชนต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินชีวิตแบบใหม่ และเพื่อป้องกันตนเองจากการแพร่ระบาดของโรค และตามมาตรการของภาครัฐ รวมทั้งการปรับตัวในการ

ดำเนินชีวิต ดำเนินกิจกรรมขับเคลื่อนพัฒนาชุมชนซึ่งต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยผู้นำชุมชน ซึ่งเป็นผู้ที่มิบทบาทหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามแผนชุมชนเพื่อขับเคลื่อนชุมชน และต้องปฏิบัติตามนโยบายของภาครัฐ ทั้งนี้จึงต้องมีการบริหารจัดการที่ดี โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ไม่เป็นปกติเช่นนี้ ต้องอาศัยการมีภาวะผู้นำ การสร้างความรู้ความเข้าใจให้คนในชุมชน และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนร่วมกัน ของทุกภาคส่วน เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมขับเคลื่อนชุมชนยังสามารถดำเนินไปได้ และสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ผู้นำชุมชน ปฏิบัติงานตามนโยบายของภาครัฐ ให้เกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ แต่ทั้งนี้ผู้นำชุมชนไม่สามารถกระทำได้เพียงคนเดียว ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนร่วมกัน ทั้งจากคนในชุมชน หน่วยงานเครือข่ายทั้งภายในและภายนอก เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการบริหารจัดการชุมชน เป็นชุมชนที่เข้มแข็ง ร่วมมือร่วมใจดำเนินการให้หลุดพ้นจากปัญหาต่างๆ และช่วยให้ชุมชนสามารถพัฒนาต่อไปได้

ดังนั้น ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะทำการศึกษาถึงประเด็นการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนในตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้งในด้านการบริหารจัดการในชุมชน การปฏิบัติตามนโยบายภาครัฐ และตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำชุมชน ให้เกิดประสิทธิผล และส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนที่เข้มแข็งต่อไป

คำถามในการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนในตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ หรือไม่
2. การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชน ส่งผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนในตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ หรือไม่
3. ปัจจัยประสิทธิผล ส่งผลในการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนในตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ หรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนในตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนใน ตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์
3. เพื่อศึกษาประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนในตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

Cohen, J.M. & Uphoff, N.T. (1986, อ้างถึงใน สุชน โบราณประสิทธิ์, 2554) ได้จำแนกชนิดของการมีส่วนร่วมเอาไว้ 4 ประเภท ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในติดตามและการประเมินผล

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

Henri Fayol (อ้างถึงใน วันชัย มีชาติ, 2556 : 35) ได้แนวคิดทฤษฎี Fayolism หรือทฤษฎีการบริหารจัดการธุรกิจ Theory of Business Administration โดยมีหลักการสำคัญอยู่ 5 ปัจจัยหลักที่เรียกว่า POCCC ซึ่งต้องประสานสอดคล้องกัน ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชาหรือสั่งการ การประสานงาน และการควบคุม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงาน

Peterson และ Plowman (1953 อ้างใน อสุมา ศักดิ์ไพศาล, 2556) ให้แนวคิดด้านองค์ประกอบในการวัดประสิทธิผลการปฏิบัติงาน จำแนกออกเป็น 4 องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ด้านคุณภาพของงาน (ด้านปริมาณของงาน ด้านความรวดเร็วและทันเวลา และด้านค่าใช้จ่าย หรือการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เกิดประโยชน์มากที่สุด และเกิดการสูญเสียที่น้อยที่สุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ปัจจัยส่วนบุคคล

1. เพศ
2. อายุ
3. การศึกษา
4. รายได้ต่อเดือน
5. อาชีพ/ตำแหน่ง

การมีส่วนร่วม

1. การร่วมตัดสินใจ
2. การร่วมปฏิบัติงาน
3. การร่วมรับผลประโยชน์
4. การร่วมในการประเมินผล

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชน ตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

1. ด้านคุณภาพของงาน
2. ด้านปริมาณงาน
3. ด้านความรวดเร็วและทันเวลา
4. ด้านความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากร

และเกิดประโยชน์สูงสุด

ขั้นตอนการศึกษาวิจัย

ขั้นตอนการศึกษาวิจัยประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

1. การศึกษากระบวนการสร้างแนวความคิดจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชน ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชน
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลสืบค้น รวบรวมเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หนังสือ บทความ แนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงบริบทของเนื้อหา และปัญหาเบื้องต้น เพื่อให้เกิดความถูกต้องและเชื่อถือได้ สำหรับการสร้างเครื่องมือในการวิจัย หรือออกแบบ แบบสอบถาม และนำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนากรอบแนวคิดงานวิจัย เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น
3. การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชน ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชน ตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีปัจจัยการมีส่วนร่วม
4. การวิเคราะห์ และสรุปผลการศึกษาวิจัย เพื่อให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชน ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชน ตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 3,286 คน

กำหนดขนาดของกลุ่มประชากรโดยวิธีการของ (Yamane, 1973 , P.25) ความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 โดยมีรายละเอียดการคำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้วิธีการของ ยามาเน่ สัดส่วนขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ได้มีค่าเท่ากับ 257.1429 ดังนั้น ผู้วิจัย จึงเลือกจำนวนกลุ่มประชากรเพื่อทำการวิจัยในจำนวน 360 ตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาได้นำมา พิจารณาเป็นตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ซึ่งน่าจะเป็นปัจจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชน ตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) แบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน อาชีพ/ตำแหน่ง และรูปแบบการมีส่วนร่วม การร่วมตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติงาน การร่วมรับผลประโยชน์ การร่วมติดตามและประเมินผล

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน คุณภาพของงาน ปริมาณงาน ความรวดเร็วและทันเวลา ความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรและเกิดประโยชน์สูงสุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม เพื่อใช้เก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลประชากรศาสตร์ เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา รายได้ต่อเดือน อาชีพ/ตำแหน่ง เป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวนทั้งสิ้น 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชน เป็นลักษณะคำถามให้เลือกตอบ ประกอบด้วย 4 ด้าน จำนวน 20 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชน ประกอบด้วย 4 ด้าน จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชน ตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

โดยในส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าลิเคิร์ตสเกล (Likert scale) มี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ในการประเมินผล ใช้วิธีการแปลผลแบบสอบถาม โดย เฉลี่ยตามหลักการแบ่งอัตรากาศชั้นเป็น 5 ระดับ

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบเนื้อหา การหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา ผู้วิจัยได้ทำการปรึกษาและศึกษาวารสาร โครงการทวีปริญญาดังกล่าวทางรัฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ สอบถามความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ และแก้ไขข้อบกพร่องของคำถาม เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ นิยามศัพท์ และกลุ่มตัวอย่าง

การทดสอบความเชื่อมั่น โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการวิจัยจำนวน 30 ตัวอย่าง และนำวิเคราะห์ความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เพื่อตรวจสอบความแม่นยำและความเหมาะสมของแบบสอบถาม เพื่อสื่อสารให้ผู้ตอบ แบบสอบถามเข้าใจตรงกัน โดยผู้วิจัยได้ใช้สูตร Cronbach,(1970) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่ได้จากการทำ Pilot Test ในการทดสอบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนในทุกๆ ด้าน จึงรวบรวมข้อมูลทั้ง 2 ประเภท ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลเชิงสำรวจ การรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามดำเนินการ ดังนี้

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการสนับสนุนการศึกษาให้มีความสมบูรณ์ โดย การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ ตำรา และบทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ตลอดจนการ ค้นหาข้อมูลผ่านระบบ อินเทอร์เน็ต รวมทั้งข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

วิธีการทางสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ เพื่อให้ สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูล และตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยแบ่ง ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นการบรรยายข้อมูลด้วยสถิติเบื้องต้น ดังนี้

1.1 ข้อมูลปัจจัยประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ/ตำแหน่ง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชน ตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้ ค่า สถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เป็นการใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ ข้อมูลระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ โดยใช้ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation) ซึ่งเป็นการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวที่อยู่ในมาตรวัดระดับ Interval Scale หรือ Ratio Scale ค่าที่ได้เรียกว่า "สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์" ปกติจะมีค่าอยู่ระหว่าง -1.00 ถึง 1.00 และใช้การวิเคราะห์ t-test และ one-way NOVA เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนในตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

ผลการศึกษา

ผลการศึกษา การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชน ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนในตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีผลการศึกษา ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ (ตำแหน่งทางสังคม) จากกลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ว่า จากผลการศึกษา พบกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากที่สุด มีอายุระหว่าง 51-60 ปี มากที่สุด ระดับการศึกษา ในระดับการศึกษาประถมศึกษา มากที่สุด ผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในกลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท มากที่สุด และมีอาชีพ/ตำแหน่งทางสังคมของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นประชาชน

ผลการวิเคราะห์ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชน ตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ด้านการร่วมติดตามและประเมินผล รองลงมา คือ มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ด้านการร่วมปฏิบัติงาน/ดำเนินงาน และ ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ด้านการร่วมตัดสินใจ ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนในตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านปริมาณงาน และด้านความรวดเร็วและทันเวลา มีค่าเฉลี่ยเท่ากันอยู่ในระดับมาก รองลงมาด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์ด้าน และด้านคุณภาพงาน ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชน กับ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชน ตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนในตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

ผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชน กับ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนในตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชน มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนในตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

ผลทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนในตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศพบว่า เพศหญิงและเพศชาย มีผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนในตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านคุณภาพงาน ด้านปริมาณงาน ด้านความรวดเร็วทันเวลา และด้านความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรและเกิดประโยชน์สูงสุดแตกต่างกัน และการทดสอบด้วย One Way ANOVA (F-test) ทั้งภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มของระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนและอาชีพ พบว่า การทดสอบภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มของปัจจัยดังกล่าวมีประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนในตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านคุณภาพงาน ด้านปริมาณงาน ด้านความรวดเร็วทันเวลา และด้านความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรและเกิดประโยชน์สูงสุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐาน การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนในตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนในตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีความสัมพันธ์ในระดับสูง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทางนโยบาย

1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมในการเสนอปัญหาหรือความต้องการ เป็นการนำข้อเสนอแนะแนวคิด เพื่อนำมาวางแผนในการทำงานตามขั้นตอน เพื่อให้มีทิศทางในการดำเนินการ ขั้นตอนการมีส่วนร่วม ได้แก่ ร่วมวางแผนการประชุม ร่วมวางแผนการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่

2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน/ดำเนินงาน ในขั้นตอนการมีส่วนร่วมปฏิบัติงาน/ดำเนินงาน เริ่มตั้งแต่ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามโครงการ ให้การสนับสนุนการดำเนินงาน เช่น เงิน อุปกรณ์ แรงงาน แนวคิด ทัศนคติ เป็นต้น การร่วมแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิต ร่วมวางแผน และปฏิบัติตามแผน และร่วมกันหาแนวทางแก้ไขเมื่อเกิดข้อผิดพลาดขึ้น

4) การมีส่วนร่วมในการร่วมรับประโยชน์ ประชากรในชุมชนได้รับการพัฒนาตอบสนองความต้องการของชุมชน มีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งด้านเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม สาธารณูปโภค ด้านสังคม การได้รับสวัสดิการ หรือการชมเชย จากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

5) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ร่วมติดตามความก้าวหน้า ติดตามการดำเนินงานของกรรมการ ทักท้วงเมื่อเห็นข้อผิดพลาด ร่วมประเมินผลโครงการ เสนอแนวทางแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินงานและการพัฒนางานในด้านอื่นๆ ต่อไป

ปัจจัยประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชน ประกอบด้วย

1) ด้านคุณภาพงาน สามารถออกแบบโครงการ หรือกิจกรรมชุมชน ตามสภาพภูมิสังคม สภาพปัญหาหรือความต้องการของชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้รับการแก้ไขปัญหา หรือการพัฒนา สอดคล้องกับความต้องการ ประชาชนมีอาชีพ รายได้ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นมีความสุข

2) ด้านปริมาณงาน ประสิทธิภาพที่ได้รับ คือจำนวนโครงการหรือกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน มีช่องทางการประสานงาน การติดต่อสื่อสาร มีแผนชุมชน แผนโครงการที่หลากหลายและครอบคลุมในทุกด้าน มีแผนสำรองสำหรับรองรับนโยบายภาครัฐ หรือโครงการที่จากหน่วยงานภายนอก

3) ด้านความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน การดำเนินโครงการ/กิจกรรมเป็นไปตามช่วงระยะเวลาที่กำหนดในโครงการ มีการประสานงาน การสื่อสาร และการติดต่อที่รวดเร็ว มีการแจ้งและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินงานอย่างรวดเร็ว ชุมชนสามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว ในสถานการณ์ที่ไม่ได้คาดคิด เพื่อให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด

4) ด้านความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรและเกิดประโยชน์สูงสุด การนำสิ่งที่มีในชุมชนมาก่อให้เกิดประโยชน์ เพิ่มคุณค่า ความคุ้มค่าในการใช้งบประมาณกับผลลัพธ์ที่ได้ของโครงการ การใช้ทรัพยากรมนุษย์ตามความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคลคนในการปฏิบัติงาน รวมทั้งการดำเนินงานต่างๆ ด้วยจิตอาสา มีความพึงพอใจในการมีส่วนร่วม

ข้อเสนอแนะทางวิชาการ

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นกลุ่มตัวอย่างเฉพาะพื้นที่ในตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ต่างพื้นที่กัน ควรศึกษาในพื้นที่อื่นเพิ่มเติม
2. ควรศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน เพื่อให้ทราบว่าระดับปัจจัยในเรื่องใดที่จะทำให้กลุ่มตัวอย่างเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ
3. ควรศึกษาถึงปัจจัยอื่นๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชน เช่น แรงจูงใจในการดำเนินงาน ความพึงพอใจในการยอมรับ เป็นต้น
4. ควรศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชน เพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการปฏิบัติงานต่อไป

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชน และเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาอย่างแท้จริง นอกจากนี้อาจจะยังต้องศึกษากลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้น และมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนในพื้นที่อื่น เพื่อให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ ควรมีการศึกษาตัวแปรการมีส่วนร่วมด้านอื่นๆ ร่วมด้วย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชน

บรรณานุกรม

- เกศรินทร์ วิเศษสิงห์.(2563).แรงจูงใจกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของข้าราชการกรมการปกครอง จังหวัดกาญจนบุรี.โครงการทวิปริญญาโททางรัฐประศาสนศาสตร์และบริหารธุรกิจ รุ่นที่ 13. กรุงเทพฯ.มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จริญญา จันทรทรง (2555) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสงใหญ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี
- จิรนนท์ แสวงการ.(2563).แรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานสายงานสนับสนุนของกรมทางหลวง.โครงการทวิปริญญาโททางรัฐประศาสนศาสตร์และบริหารธุรกิจ รุ่นที่ 13.กรุงเทพฯ.มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เฉลิม สุขเจริญ. (2557). แรงจูงใจในการทำงานกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของ บุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. สารนิพนธ์การศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก.

- นลพรรณ บุญฤทธิ (2558) ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์กรบริหารส่วน
จังหวัดชลบุรี
- นุสรุ ปันธิรักษ์ (2555) การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ พัฒนาท้องถิ่น:กรณีศึกษาพื้นที่
ตำบลคลองจุกกระเฉด อำเภอมะนังจังหวัดยะลา
- ปานทิพย์ อิมจิต.(2563). แรงจูงใจกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของข้าราชการสายวิชาการ กรณีศึกษา :
สำนักอำนวยการประจำศาลอาญารัชดา.โครงการทวิปริญญาโททางรัฐประศาสนศาสตร์และ
บริหารธุรกิจ รุ่นที่ 13.กรุงเทพฯ.มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ และคณะ (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของ
องค์กรบริหารส่วนตำบลเขาสก อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี
- พรณิสัย นิตโรจน์(2557) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของกรุงเทพมหานคร ศึกษา
เฉพาะกรณีการจัดทำแผนชุมชนพึ่งตนเองเขตวังทองหลาง,วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- วิษณุ หยกจินดา (2557) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร
อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี, การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
บูรพา
- วิไลวรรณ ศรีหาคา. (2551), ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการเรียนรู้กับ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน
ของผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต. มหาสารคาม:
บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- ศิรินทิพย์ แสงฉาย (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนที่มีผลต่อประสิทธิผลการ ปฏิบัติงาน
ของอาสาสมัครสาธารณสุขในองค์กรบริหาร ส่วนตำบลเชียงทอง อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก
- สุภารัตน์ กิมศิริ. (2551). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกระทรวง
เกษตรและสหกรณ์ จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการ
บริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สุชน โบราณประสทธิ์ (2554). การบริหารแบบมีส่วนร่วมใน โรงเรียนประถมศึกษาในเขต บางขุนเทียน.
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สุภาชนก เหล็กกล้า (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน
เมือง ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
- อรพินท์ สฟโชคชัย (2551) หลักสำคัญในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม.กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน
รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน).

อรสุดา ดุสิตร์ตันกุล. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงาน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ศึกษาเฉพาะกรณีของบุคลากรส่วนกลาง (ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

อุทัย เลาหวิเชียร.(2556) ค่านิยมขององค์การบริหารงาน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมา ชรรม. กระทรวง คมนาคม. (2563). ประวัติกระทรวงคมนาคม.

สืบค้นเมื่อ 23 มีนาคม 2564. จาก <http://www.mot.go.th/about.html>

Arnstein, S. R. (1969). Ladder of citizen participation. *Journal of American Institute of Planners*, (35), 216-224

Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). Participation place in rural development: Seeking clarity through specificity, world development. New York: Cornell University.

Delbecq, A. L., & Andrew, H. V. (1971). A group process model for problem identification and program planning. *Applied Behavioral Sciences*, 7(10), 466-492.

Dunham, C. B. (1985). Rational with repeated poles, algorithms for approximation. New York: Clarendon.

Gibson, J.L., Ivancevich, J.M., & Donnelly, J.H. (1982). *Organization Behavior Structure Process* (3 rd ed.). Texas : Business Publication, Inc.

Herzberg, F. (1968). *Work and the nature of man*. New York: World.

Herzberg, F. (1979). *The motivation to work* (2 nd ed). New York : John Willey & Sons. Katz, Danial and Robert L.

Keith, D. D. (1972). Human behavior at work- human relations and organization behavior. *New Planner*, 35, 216-224

Reeder, W. (1974). *Some aspect of the informal social participation of families*. New York: Methuen.

Vroom, V. H., & Deci, E. L. (1970). *Management and motivation*. New York : Penguin Book.

Yamane, T. (1973). *Statistic: An introductory analysis* (3rded.). New York : Harper and Row.